

«Κάτω από
το γαλατόδασος»

Στην προοπτική του γαλαξία

ΑΓΑΘΗ συγκυρία η επίσκεψη της «Πειραματικής Σκηνης της Τέχνης» της Θεσσαλονίκης με το έργο του Ντύλαν Τόμας «Κάτω από το γαλατόδασος», γιατί ήρθε να δώσει μία έξοχη διάσταση δάθους στη «Μικρή μας Πόλη» του Θ. Γουάιλντερ, που παίζεται στο θέατρο «Λαμπέτη».

Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι ο Ουαλλός μεγάλος ποιητής, γράφοντας το «ραδιοφωνικό»

Του ΚΩΣΤΑ
ΓΕΩΡΓΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

του ποιητικό δράμα, ξεκίνησε από το εύρημα και τη δομή του Γουάιλντερ. Και στα δύο έργα θέμα είναι μία μικρή πόλη, μία κωμόπολη και η καθημερινότητά της. Η ζωή όπως κυλάει με τη μξέρια της, τα απρόοπτά της, τις αντιφάσεις της, με ανθρώπους συνηθισμένους αλλά ταυτόχρονα ιδιόρρυθμους, η ζωή είναι μία συρροή συμβάντων, συχνά επαναλαμβανόμενων, σύνθεση μιας ποικιλίας κάποιων ιδιосυγκρασιών και τυχαίων συναντήσεων.

Και ο Γουάιλντερ και ο Τόμας εγγράφουν την καθημερινότητα μέσα στον απέραντο χώρο και τον ατέρμονα χρόνο. Όλα δραματίζονται κάτω από την σκέπη της αιωνιότητας, κάτω από την απειρία των κόσμων ή την ιλιγγιώδη περιστροφή των γαλαξίων.

Η διαφορά, όμως, είναι ριζική ως προς το προϊόν της γραφής. Ο Γουάιλντερ είναι ένας ιδιοφυής ηθογράφος. Με λιτά μέσα και καιρία καταγράφει το αμερικανικό ήθος, ανατέμνει την ψυχή ενός έθνους που έχει αποθεώσει

Σκηνή από το έργο του Ντύλαν Τόμας «Κάτω από το γαλατόδασος» που παρουσίασε η «Πειραματική Σκηνή της Τέχνης»

την πρακτική ωφέλεια και την αρετή της προόδου ως ομοίωμα της εργατικότητας, του αυτοδημιούργητου βίου και του κέρδους. Ο Τόμας είναι ποιητής, το δικό του ήθος είναι το χιούμορ, η άλλη πλευρά της απελπισίας. Η ουαλλέζικη πολίχνη, ο δικός του μικρόκοσμος εν αντιθέσει με τον αμερικανικό, δεν είναι τυπικό δείγμα του έθνους.

Κάθε άτομο του Χλαμέγκμπ είναι μοναδικό και ανεπανάληπτο μικρό εκρηκτικό σύμπαν, μέσα στην μικρή κοινότητα. Τα πρόσωπα του Τόμας κολυμπούν μέσα στο εύφορο, πηλίνο, νάρκινο ποταμό και κάθε ένα σūζεται και χάνεται με αξιοπρέπεια και βαθιά ευθύνη.

Νεκροί και ζωντανοί, η μία ομάδα μέσα στην άλλη, οι ζωντανοί οδονηρή μνήμη των νεκρών και οι νεκροί εφιάλτες των ζωντανών, συνυπάρχουν και οδεύουν μαζί κατηφορίζοντας τη μεγάλη λεωφόρο προς το χάος

ή τον Θεό, που ίσως είναι το ίδιο.

Η πόρνη και ο παπάς, ο ξέμπαρκος ναυτικός και η υστερική δασκάλα, η μεζοπάρθενη και ο μπάρμαν, ο σεμνός και ο σεμνότυφος, ο τρελός με τα ρολόγια και ο ταχυδρόμος που γνωρίζει τι κρύβουν τα γράμματα πριν τα επιδώσει, όλα τα συγκεκριμένα συντρίμια ενός βίου χωρίς νόημα μέσα σ' έναν κόσμο όπου το νόημα είναι δυσανάγνωστο.

Κι όμως τα συντρίμια τραγουδούν και εγγράφουν τη μοίρα τους υποθήκη στα άστρα.

Ευτυχής, λοιπόν, η συγκυρία. Και ακόμη ευτυχέστερος ο Νίκος Αρμάος, που είχε στη διάθεσή του μία εξαιρετική μετάφραση της Κατερίνας Αγγελάκη - Ρουκ. Μόνον η βαθιά γνώση της σύγχρονης αγγλικής ποίησης, μόνο μία ευαίσθητη ποιήτρια όπως η Ρουκ θα μπορούσαν να φτάσουν σ' αυτό το λυρικό παραλήρημα, όπου το υλικό είναι τα καθημε-

ρινά πράγματα. Πράγματι, ο Τόμας ακολουθώντας τη γυμνή ποίηση του Έλιοτ και τον θησαυρό των υπονόμων της λογοτεχνίας του Τζόις, συνθέτει ένα ελεγείο στο σώμα στις ορμές, στα υγρά, στα οικιακά σκεύη, στα χνώτα και στους ήχους της νύχτας, στο γουργουρητό και το νιαούρισμα, στα χρώματα της μπουγάδας και στη γεύση του κέικ. Η Ρουκ δόξασε αυτές τις ύλες στα ελληνικά.

Ήταν ευτυχής ο Αρμάος που είχε στη διάθεσή του τον οίστρο του Βέττα, που αυτήν τη φορά βρήκε το στόχαστρο ο καλπάζων υπερρεαλισμός του. Οι χώροι του ήταν αυτόνομες πηγές ομορφιάς. Αλλά η παρουσία του Ηρακλή Πασχαλίδη ήταν μέγα κέρδος. Τα τραγούδια του έργου μπαίνουν πια στην ανθολογία της σκηνικής μουσικής του τόπου.

Η Μαρία Γκούτη κίνησε τον θιάσο λιτά και ουσιαστικά. Μ' αυτούς τους συνεργάτες ο Αρμάος θαυματουργήσε.

Η παράστασή του είναι μία από τις ωραιότερες του θιάσου και από τις σημαντικότερες των τελευταίων χρόνων σ' αυτό το είδος. Θυμίζει τις καλές εποχές του Κουν («Το αλέτρι και τ' άστρα»), του Μινωτή («Η Ήρα και το παγώνι»), του Μουξενίδη («Το λεβεντόπαιδο») για να περιοριστώ σε ιδιότυπα χυμώδη ιρλανδέζικα έργα.

Από τους ηθοποιούς δύσκολα θα ξεχώριζα κάποιον, όλοι στους πολλούς ρόλους τους έλαψαν με τον κατατερίστικο λόγο, την αδρή κίνηση και το τραγούδι.

Πάντως ο Γιώργος Γλάστρας, η Ρούλα Μανισσάνου και οι παλιοί γνώριμοι Χρ. Αρνομάλλης, Ελ. Δημοπούλου, Γ. Κορμιανός και Έφη Σταμούλη έδειξαν την κλάση τους.

Κρίμα που το έργο παίχτηκε μόνο δύο βραδιές στο έξοχο θέατρο του Κολλεγίου ως μετάκληση της εταιρείας «Το Νέο θέατρο».